

A szegyen napja

Oktober 15-nek évfordulójára nem lehet szegyenkezés nélkül emlékezni. Szálasi és hordának hatalomátvétele és uralma történelmünknek tán legsötétebb és legszégységteljesebb fejezete. Ami 14 évvel ezelőtt, október 15-én történt, az tulajdonképpen logikus végkifejződése volt annak a politikai konstrukciónak, melyet röviden „Horthy-rendszernek” nevezzünk, s mely 25 évvel előbb, az ellenforradalommal kezdődött. Logikus volt, hogy egy népiellenes, a földbirtokosok, grófok, bárók és pénzmágnások osztályérdekeire, nacionalista frázisokra és korrupcióna épülő rendszer végös csödbe jutott, és éppen emiatt utolsó cselekedete, mellyel némileg enyhíthette volna bűnét, nem sikerülhetett. És ezért jött a szegyen végös betetőzéséért Szálasi a maga vérrögével és talajgyökerével, mindazzal, amit a nyilas gazemberség jelentett. Ártatlan emberek elhurcolása és meggyilkolása, végső kitarítás Hitler mellett, Budapest ostroma és milliók értékek pusztulása.

Igaz, ma már mindez a múlté, hidjaink, városaink felépültek, és az új, szocialista Magyarország a békés építómunka útjára lépett. Mégis, emlékezni kell rá! Emlékezni az ellenforradalom napjai miatt is, amikor újra kíséreltek a múlt szegységteljes rémképei, gyilkolással, pusztítással, mindazzal a gázzal, amit a fasizmus képvisel. S hogy Budapest ismét kiheverte sebeit, és az országban ismét békés termelőmunka folyik, az talán jelentős részben annak köszönhető, hogy a nép, mely mindig szabadságáért küzdött, tudja: az egyetlen lehetséges és járható út a szocializmus útja. Ha ebből a szempontból nézzük a dolgokat, akkor október 15. szegységteljes lecke sem volt egészen hiábavaló.

W. M.

Pesterzsébet több és jobb árut küld

Fehérnemű banlonból, cipósarok műanyagból
Márkás festékek — Elsőrendű ballonszövet

A pesterzsébeti üzemek legfrissebb terveiben rendkívül sok figyelemre méltó, a közönséget érintő részletet találunk.

A Pesterzsébeti Kötöttáru-gyár a közelmúltban mind kevesebb megrendelést, kapott a kereskedelemről a hagyományos pamutáruból: férfi és női fehérneműből, pulóverekből, kötöttkabátokból.

Hosszabb piackutatást tartottak, és ennek eredményeként megváltoztatták a tervüket. A pamut-áru helyett több banlonból készült korszerű és tetszetős műanyag-fehérnemű, női ruha és több gyapjúból készült kötöttáru kerül majd a piacra. Terveikben szerepel még, hogy jobb minőségű árut adnak át a kereskedelemnek: például a fehérnemű alapanyagát még szabás előtt gözölék, jobban ügyelnek, hogy a szállításhoz ne piszkolódjék és ne gyűrődjen az áru, és nagyobb gondot fordítanak arra, hogy kötései és varrási hibák ne ékelenek el az egyes darabokat. Már a negyedik évnegyedben előkészítik gyártásra a banlon férfi- és női fűzőruhákat, ami annyit jelent, hogy jövőre időben megjelennek a piacon; nővelik a habshelyem férfi- és női fehérnemű mennyiségét is, mert az a tapasztalat, hogy ezekből az árukból állandóan növekszik a kereslet.

A szep cipők barátai örülhetnek a Pesterzsébeti Vörös Csillag Cipőkészítő Kft. elhatározásának. Az eredeti — harmadik negyedévi — tervük tizenegyfélé modellje helyett legkevesebb

tizenöt új modellt dobna a piacra.

A negyedik negyedben pedig az olasz import „alufa” sarkok helyett, megjelenik

az első ötezer műanyag-sarokkal készült cipő.

Az Autó- és Traktoralkatrészgyár jóvoltából a negyedik negyedében 48-cal több autót lehet majd megjavítani, mert terven felül 48 sebességváltó elkészítését vállalták. A Budapesti Festékipari Vállalat pedig úgy határozott, hogy a negyedik negyedében, terven felül, nagyobb mennyiségű festéket ad át a kereskedelemnek egykilogrammos csomagolásban. Ebből eddig hiány volt. Ugyancsak ebben a negyedben

14 kiváló festék receptjét dolgozzák ki, hogy azok a következő év első félévében márkává válhassanak.

A Soroksári Textilművek eredeti tervénél egy százalékkal több fonalmegtakarítást vállalt, és ebből fél százalékkal több terméket állít elő, ami egy ilyen nagy üzem termelésében igen jelentős mennyiség.

A fogyasztóközönség érdekeit szolgálja az elsőosztályú termékek négyszázalékos emelésének terve is. A SORTEX-ben — a tervek szerint — új módszerrel készílik a ballonananyagokat — szebbek és tartósabbak lesznek.

A Hazai Fűzősítőbanon is négy százalékkal több elsőosztályú árut készítenek, és felülvizsgálják a laza anyagnormákat. Ez annyit jelent, hogy pontosan megállapítják, milyen áruhoz mennyi fonalra van szükség, hogy kevesebb legyen a hulladék; ezzel külföldről behozott drága nyersanyagot takarítanak meg.

A Fonalkészítő Gyár tervének egyik pontja, amely a fokozott gépkarbantartásról szól, látszólag „belső” ügy, mégis köze van a fogyasztáshoz, mert ha tökéletesebben működnek a gépek, kevesebb a hulladék, több a kifogástalan áru.

Csaknem valamennyi pesterzsébeti üzem dolgozott ki ilyen és ehhez hasonló tervet, csatlakozva

az öt legnagyobb erzsébeti gyár versenyfelhívásához. Az erzsébeti munkások azzal „szavaznak”, már a választások előtt, és oly módon készülnek november 7-e megünneplésére, hogy igen reális tervek végrehajtásával elősegítik a vásárlóközönség jobb ellátását, üzemük gazdasági terveinek megvalósítását, és ezzel a nyereségreszesedés biztosítását. Olyan verseny ez, amelyből mindenkinek haszna van.

(—nős)

Bővítik a Kórházi Berendezések Gyárát

A Kórházi Berendezések Gyárában készül Magyarország a vastitű, a gyermekvasitű, a kilencéves műtőlámpa, a műtőasztal és sok más gyógyászati segédeszköz. Az üzem a rendelések mennyiségéhez mérten szűknek bizonyul. Most modern szerelősarnokot, új kazánházat, új ebédlőt és irodahelyiségeket építenek. A 3,5 millió forintos beruházási munkák 1960-ban fejeződnek be.

Mitől híznak?

Hivatalos jelentés szerint nőink átlagsúlyja az utóbbi két esztendőben két kilogrammal növekedett. Imádjuk a kerekded formákat, ám az a kitalálás, hogy tíz év alatt tíz kiló lesz a gyarapodás, elgondolkodtató kisse.

Mitől híznak voltaképpen? Egy bizonyos, nem az evéstől. Mert mit eszik egy nő? Semmit. Reggelizni futás idejére, és be eszik a futás után. Ugyanaz a maga duplájához. Azt ledobja és rádob esetleg egy-két Tatra-csúcsot, Lúdlábat és néhány mignont. Nyolc felé persze lenéz a büfébe és szörnyűkodik, hogy mit öltöztetnek a férfiak. Ő maga legfeljebb bekap tíz deka sonkát kenyér nélkül, mert a kenyér hízik, és utána hajít néhány desszertet és más effajta, teljesen súlytalan sajtízest, mint Tibi-szelet, Jancsi-szelet, Pista-szelet, Odón-szelet és Ti-vadar-szelet. És megkóstolja a legújabb csemegéket, mint a Romeo és Julia, Bánk bán, Szentiványi álom, Fából faragott királyfi és Fenn az erna, nincsen kas.

Az ebédől hízik, az üzemi

Hároméves tervünk alkotása



A Széchenyi-városi Kénizem.

Megkezdődött a VI. kerületi iskolaigazgatók politéchnikai tanfolyama

Kedd délután megnyitották a VI. kerületi általános iskolai igazgatók politéchnikai tanfolyamát a Labda utcai iskolában. Fiatalok és dereshajú öregek ültek a tanári szoba asztalainál. Előttük jegyzetfüzet, élesre hegyezett ceruza, könyv helyett pedig egy sűrűn gépelt papírlap. A tanterv. A foglalkozások anyaga például a fűzőgép ismerete, a fa technológiája, a köszörülés. Április

28-ig minden héten a műhelyekben töltenek két órát.

— A műhelyekben soha nem kell fegyverrel a gyerekeket — mondta a vendéglátó Labda utcai iskola igazgatója. — Örömmel dolgoznak, mintha játszanának. Megtanulják becsülni a kézi munkát. Olyan fiatalokat akarunk nevelni, akik nem húzódnak, ha véletlenül a gép mellé kell állniuk.

Győz a bőr

Beszélgés az újítással — Kiszorul a gumi és a műanyag — Milyen lesz a cipődivat

Bőrről, cipőkről beszélgettem a „krómos timárral”. Így nevezi magát az Újpesti Bőrgyár főmérnöke, Szalai Rezső, aki idén üli „timárságának”, a bőriparban eltöltött negyvenedik évfordulóját. És újtásának — mérnöktársával dolgozta ki — százezer forint jutalmát.

Krómos timár — mondja, mert mint fiatal technikus, ő gyártott először, 1921-ben, a Wolfneréknél Magyarországon boxbort, vagyis krómmal cserzett felsőbort, könnyű topánoknak és komoly léptű férficipőknek. A finom boxbort addig — nem sokat — importálták, nagybárá pedig vixos bőrből szabták a cipészek a lábtyűket. Mikor Szalai hozzá-látott Újpesten a finom boxbőrök cserzéséhez (hosszú laboratóriumi munka és külföldi tanulmányozás után), akkor csináltatta élete első mértékutáni cipőjét, mégpedig egy Nagyfuvaros utcai mesternél: nehéz, fekete vixos bőrből. Előbb maga megcsinálja ideha, za a boxot, csak aztán hordja.

Akkor — huszonegyben — az volt a cél, hogy a nehéz bőrről után szél, könnyű bőrt készítsenek. Az emberek könnyebben szerettek volna járni: könnyebb cipőkben. Megcsinálták a könnyű bőroket.

Most meg: minél több jár-hassanak finom cipőkben. A növekvő szükséglet kielégítése,

a drága importbőrök megtakarítása.

A második bőrt is le kell nyúzni. A hibás bőrrészeket is fel kell használni.

Mert minden nagyobb bőrdarabban van hiba, amit a cipész kése kikerül. Karcolás, bogárcsípés, foltosság stb. Fel-találták hát, hogy a hibás bőrrészt lecsiszolják, s majd a sebet egy műanyagból kikészített vegyszerrel bevonják, ami új barkát, vagyis új színfelületet serkent, ad a bőrnek. Találomra nyomán már a marhabőrök 50–60 százalékát az országban mindenütt csi-szolják. Hány új cipőt adott?

Eddig a cipészek például egy százkvadrátos bőrből ha hatvan kvadrátot tudtak kiszabni, s harminchérom pár cipőt csinálni, akkor most nyolcvan kvadrátot szabnak ki, amiből negyvennégy párt tudnak szállítani.

Minél több bőrt, több cipőt. Cipőstatisztikánk — beszéli — az első közt van. Egyévi cipőgyártásunk: fejenként egy és fél pár! Negyvenöt előtt 0,7 volt. Németországban is majd ugyanennyi.

— Mi a cipő jövője? — Győz a bőr. Visszatér a bőrtalp. A gumi: átmeneti divat volt.

— És milyen színek jönnek? — Az élénk színeket lassan elhagyják. A tompa, a pasztell színeké a jövő. Különösen a tóbe. A zöld jövőre már nem lesz divatos, helyét talán a pasztellkék foglalja el. S hosz-

Olcsóbb a liba- és a kacsahús

A KÖZÉRT-boltok ma reggeltől kilonként átlagosan 1—1,50 forinttal mérsékeltek a tisztított hizott liba és kacsahúst. A tisztított, hájas libát egészben kilonként 24,50, a máj nélküli libát 23, a kacsát 25 forintért hozták forgalomba. A KÖZÉRT zöldségsboltok a kelkáposztát kilonként 1,30—1,60, a tisztított karfiolt 1,60, a földművelőszövetkezeti boltok az osztályozott gesztenyét kilonként 7,60—8,30 forintért hozták forgalomba.

Egy húzásra három mázsa tükörponty

A tiszadobi Tánácsos Termelőszövetkezet 120 holdas halastaván megkezdte az őszi nagyhalászatot. Mintegy négyezer liter vizet engedtek előbb le a közeli Keleti Főcsatornába, majd a megapadit tóból kőver pontyok, harcsák és süllők seregét emelték ki. Már az első húzásra több mint három mázsa tükörponty került szárazra, s a napi munka végül több mint 40 mázsa zsákmánnyal zárult. A termelőszövetkezet elnöke szerint a tavasszal kitelepített 30 000 tíz-tizenöt dekáhs halivadék szépen fejlődött úgy, hogy az idei halászat alkalmával 350 mázsa nemeshalra számítanak. A Keleti Főcsatorna vizében nevelt izletes hallal rakott első vasúti vagon csütörtökon indítja Budapestre.

A gyógyító barlang

Ezer kutató — Ahol a kőkorszakban laktak
A megfestett vizek és a barlangkutatás

Oktober 5-től 12-ig tartották második világkongresszusukat a barlangkutatók az olaszországi Bariban. Magyarországot Jakucs László, az Aggteleki-cseppkőbarlang igazgatója képviselte. Ma utazott át hazafelé Budapesten. Beszélgünk vele.

Az olaszországi találkozon huszonhét ország 260 képviselője jelent meg. A magyar barlangkutatók tudományos módszerei igen nagy érdeklődést keltettek.

A magyar barlangkutatók megfestik a talajjelvényeket és az így megjelölt vizeket nyomon követve, előre megállapítják a karsztos mészkövekben a barlangok fekvését. Így fedezték fel sorban egymástán 1952-ben a hétkilométeres Béke-barlangot, amelynek selymes, pormentes levegőjében

ma már asztmás betegek gyógyítását kíséreltezik sikerrel az orvosok.

Egy köbméter levegőben ott három-négy porszem található mindössze, míg a felszíni levegő egy köbméterében: több millió. 1953-ban a Bükkben fedezték fel a Pénz-patak barlangját, 1954-ben az égerszögi Szabadság-barlangot, 1955-ben a jósvafői barlang új részleteit.

Jósvafő történetének külön érdekessége van. A régi monda szerint Tvatko rablólovag megkiváncsolt egy gyönyörű szegény leányt. Aggteleken, aki mohó vágya elől egy kis sziklaodúba menekült. Amikor Tvatko embereivel utánarohant, nagy dörgés közepette

megnyit a föld és milliónyi szentjánosbogár csodálatos föld alatti folyosókon át mutatta az utat a szép Krisztinának, kivézetve a föld alól Jósvafőn. Tvatko, akihez a szentjánosbogarak nem világítottak, bent pusztult.

A mondából csak a föld alatti csontok az igazak, amelyek azonban nem Tvatko maradványai, hanem a kétezer esztendővel ezelőtt itt élt, kőkorszakbeli emberevő kelták emlékei. A nép sejtése a másik igazság: 1926-ig senki nem tudhatott a jósvafői kijáratról!

százhúsz méternyi sziklát kellett itt kirobantani.

Aggtelekre ma tízezrek látogatnak el évente.

A Béke-barlang ma áldással várja. Gyógyító hatását nemcsak az ittlévő gombák és antibiotikumok, a pormentesség okozza, hanem az is, hogy a vizgőzöl itt nem desztillált vízből állnak: a sziklákon szét-porló karsztvizek vízpóral, melyekben bőven találhatók ugyanazok a kalciumsók, melyek a cseppkövekben is lerakodnak.

A magyar barlangkutatók száma ma több mint ezer.

Magyarország valamennyi nagyobb barlangját ismeri már elméletileg a tudomány; most már csak felkutatásuk van hátra a Bükkben, a Mecsekben, a Bakonyban és az Aggteleki még ismeretlen részeiben. Ugy hírlík, nem sokára a cseh-szlovákiai leigazást, a Domicát is látogathatják a magyar turisták és viszont.

g. n. z.

ERKEL SEMMELWEIS EGY PIKOLÓ VILÁGOS

című nagyszerű magyar filmeket
a magyar filmhetek műsorán
szeptember 25-től október 31-ig.

Folyó hó 17-, 18- és 19-én a

Kékes étteremben

(VI., November 7 tér 3.)

árusítással egybekötött CUKRÁSZ ÉS HIDEKGONYHA
szakácsművész bemutatót tartunk.

A kiállítás egész nap megtekinthető.